

Annonce

GENERALFORSAMLING 2023

Indkaldelse til Generalforsamling i Økologisk Landsforening d. 3. marts.

Tilmeld dig her senest 15. februar 2023 →

Annonce

Bliv klar til gødningssæsonen og bestil din gødning allerede nu [KLIK HER](#)

Øgro 10-3-1 Øgro 9-3-4+2s Øgro N14 ØgroTree

Den almennyttige forening Valnøddelaug^{et} ønsker at undersøge mulighederne inden for økologisk skovlandbrug, med henblik på om det kan være en del af løsningen på nogle af samfundets udfordringer. Foto: Colourbox

Forening vil bruge valnøddetræer som våben mod naturkriserne

Valnøddelaugget, der blev stiftet i 2019, vil undersøge om skovlandbrug i økologien kan være en del af løsningen på klimaforandringerne og biodiversitetskrisen. Foreningen har kastet sin kærlighed på valnøddetræer af flere årsager.

Af Ekstern skribent

02. januar 2023, 09:24

Læsetid: 7 minutter

[Mark og stald](#)

[Skovlandbrug](#)

Af Julie Rohde Birk, konsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Kan man dyrke landbrug uden at belaste klimaet og biodiversiteten? Kan en omlægning af landbruget være med til at løse klimakrisen? Kan vi skabe en landbrugskultur, som binder mere CO₂, end den udleder – og samtidig producerer sunde fødevarer?

Det var nogle af de spørgsmål, som en gruppe frivillige stillede sig selv tilbage i 2019, da de etablerede den almennyttige forening Valnøddelaugget. Deres udgangspunkt var, at de ville undersøge mulighederne inden for økologisk skovlandbrug, med henblik på om det kan være en del af løsningen på nogle af samfundets udfordringer: klimaforandringer, biodiversitetskrise, og økosystemkrise. Foreningens bestyrelse består af 5 medlemmer med vidt forskellig baggrund og faglighed, men fælles interesse for projektet.

Foreningen har plantet i alt ca. 20 forskellige sorter, som hver især har forskellige egenskaber. Et eksempel er den hollandske sort "Big and Easy" der – som navnet antyder – er en stor nød og nem at knække mellem to fingre. Et andet eksempel er sorten "Saida", som er en dansk valnød fremavlet af Claude Guillou, der får en meget stor nød.

Sorten "Rote Donau" har både rødt skind omkring nødden og rødt løv. Sorten "Buccaneer" kommer fra Belgien og er fremavlet mellem 1. og 2. Verdenskrig og kendetegnet ved enorme træer.

Således er der altså stor diversitet i både nødderne, løvet og træerne. Valnøddelaugget var i 2019 på ekskursion til økologiske valnøddeavlere i Frankrig, hvor de stiftede bekendtskab med sorterne "Fernor" og "Lara", som de senere har fået podet og plantet på Havmøllemarken. Overordnet er valget faldet på fem store produktionssorter og de øvrige sorter i mindre antal.

Foreningen har siden 2019 skabt to skovlandbrugssystemer i samarbejde med den økologiske landmand, Frans van der Woude, som forpagter jorden og har hovedansvar for dyrkningen.

Delprojekt 1: Horseborg: På Horseborg er der plantet 180 valnøddetræer, 180 cideræbletræer og ca. 300 andre frugttræer, primært pærer og æbler.

Frugttræerne er plantet i separate moduler med græs imellem (afgræsning/hø). Arealet er i alt på 4 ha.

Delprojekt 2: Havmøllemarken: På Havmøllemarken er 4 hektar tilplantet med ca. 150 valnøddetræer i 6 rækker med 20 meters afstand og yderligere ca. 95 valnøddetræer i rækker med 10 meters afstand. Mellem træerne er der sået kløvergræs til produktion af hø. Der er desuden etableret et samarbejde med lokale grønsagsavlere på en mindre del af arealet.

Med valnødderne håber foreningen at bidrage med viden om en anderledes måde at dyrke landbrug på, hvor effekterne af træerne er lige så vigtig som de nødder, der høstes. Bestyrelsen var fra starten enige om, at valnødder skulle indgå i foreningens skovlandbrug, da træerne vokser relativt hurtigt og bliver til store træer, der kan binde meget CO₂ i træernes ved. Derudover har valnødder adskillige anvendelsesmuligheder; de kan sælges hele med skal, som knækkede nødder, malet til mel, presset til valnøddeolie og skallerne kan bruges som jordforbedring eller endda isolering. De er også rige på fibre, antioxidanter, umættede fedtsyrer og vitaminer.

Læs også:

På en gåtur opdagede Lars Olesen, at han tilfældigvis havde anlagt en plantage 15 år forinden

I Valnøddelaugget arbejdes der med naturens principper for at styrke markens økosystem. Mottoet er, at jo flere sorter og arter, des større robusthed. Frans van der Woude har forklaret, at skovlandbrug er som skabt til at etablere små naturlige biotoper, for mens man på marken mellem rækkerne dyrker andre afgrøder, er der i rækken mellem træerne masser af plads til at skabe små oaser for pattedyr, sommerfugle, fugle, smådyr, planter og blomster.

Også mikrolivet i jorden vil få plads til at udfolde sig med bakterier, skimler, tøffeldyr, amøber og – ikke mindst – orme. På markerne bruges forskellige materialer som f.eks. teglsten, dødt ved/gamle træstubbe, kvasbunker og badekar til at etablere skjule- og levesteder, insekthoteller og vandhuller, så livet kan udfolde sig i samarbejde med – og til gavn for – træerne, marken og naturen som helhed.

En af udfordringerne for udbredelse af nødder og skovlandbrug i det hele taget er tid og økonomi. Som mange andre har foreningen måttet sande, at træer er en langtidsinvestering.

Når man planter træer, går der en rum tid, inden der kan høstes frugt. Når det drejer sig om podede valnøddetræer, går der ca. seks år, inden de begynder at

bære frugt.

Valnøddelauget indså tidligt, at den lange etableringsfase vil kræve både penge og masser af frivilligt arbejde, men når først træerne begynder at bære frugt, vil et sådant produktionssystem kunne producere stigende mængder af frugt i de kommende 30-50 år, lyder vurderingen fra Frans van der Woude.

Det er Valnøddelaugets mission at samle både professionelle og private interessenter, som vil bidrage med tænkning, idéer og frivilligt arbejde. Foreningen vil på sigt gerne indgå i netværket af fødevareproducenter, forarbejdningsevirkomheder, restauranter og forbrugere i lokalområdet. Samtidig inviterer laug et jævnligt beboerne i lokalområdet til at deltage i plante- og biodiversitetsdage. Foreningens medlemmer tror på at det giver fælles glæde og styrker relationerne mellem landbruget og de lokale forbrugere.

Angående fremtidens udfordringer er der begrænsede erfaringer at trække på, da valnøddetræ ikke er et udbredt produktionstræ i Danmark. På ekskursionen til valnøddedområdet ved Grenoble besøgte laug et bl.a. et forskningsinstitut, hvor de fortalte om insekter, bakterier og svampe, som angriber valnøddetræer. Ifølge Frans van der Woude virkede de økologiske avlere, som laug et besøgte i Frankrig, ikke stressede. De arbejdede med de midler, de havde til rådighed, og accepterede den potentielle nedgang i høstudbyttet, som skadedyr og klimaforhold i øvrigt medførte.

Foreningens eneste beskyttelse af træerne er indtil videre plastikspiraler om stammerne, der skal forhindre, at rådyrene fejer deres gevir mod dem.

Valnøddelaug et har fået etableringsstøtte fra lokale fonde, Syddjurs Erhvervspulje samt både danske og internationale private donorer. Det er foreningen meget taknemmelig for og har derfor indskrevet i Valnøddelaug et s vedtægter, at det fremtidige overskud fra laug et s aktiviteter skal gives videre til andre projekter med etablering af økologisk skovlandbrug.

Artiklen er skrevet som en del af projekt Danske Øko-nødder med støtte fra Fonden for Økologisk Landbrug.